

REIJO FRANK - LAULAJAN TAIVAL

Laulaminen, edes jossain määrin "taiteellisena", kurinalaisena, suorituksena alkoi sota-aikana Kallion kansakoulun kuorossa, jonka jäsenenä esiinnyin varuskuntasoihtokunnan säestyksellä aseveli-illoissa ja ns. toivekonserteissa. Näin tuntuma yleisöön ja suosionosoituksiin saatiin. Sittemmin lauleskelu jatkui yhteisöjen merkeissä, poikakerhoissa ja, liityttyäni Nuoriin Kotkiin, kisälliryhmässä.

Yksinlaulu tuli mukaan ja vähitellen pääasiaksi, voitettuani sarjani Nuorten Kotkien Helsingin piirin henkisissä kilpailuissa keväällä 1946.

Lauluryhmät, kisällit ja kuorot eivät kuitenkaan kokonaan jääneet, vaikkakin jo seuraavana vuonna aloin kulkea yksin keikoilla. Aluksi ilman säestystä ja sittemmin säestäjän kera. Vuonna 1949 hankin kitaran säestyssoittimeksi.

Esiintymistilaisuudet 40-luvun lopulla ja 50-luvun alussa: urheiluseurojen, ammattiyhdistys- ja työväenjärjestöjen sekä VPK:n ja raittiusjärjestöjen tilaisuuksia, pääasiassa iltamia.

Otin osaa myös ay-liikkeen ja TUL:n henkisiin kilpailuihin kohtalaisesti pärjäten.

Asevelvollisuusaika vuonna 1951 sujui muun oppimisen ohella myös runsaasti musisoiden. Lauloin mm, ilmavoimien vuosipäiväjuhlassa Luonnetjärvellä, juhannusjuhlilla Kauhavalla, itsenäisyysjuhlassa Kouvolassa sekä lukuisissa sotilaskotitilaisuuksissa jne. Utissa olin myös varuskunnassa orkesterin jäsenenä.

1952 aloin opiskella yksityisesti laulua. Ensin Martti Lohikosken ja sitten Oiva Ruhasen johdolla. Myöhemmin, 60-luvun vaihteessa, Lyyli Kuuston kanssa. Hän toimi myös säestäjänäni mm. Ammattiyhdistysopiston juhlissa, vuosikurssien avajaisissa ja päättäjäisissä, joissa siihen aikaan ohjelman piti olla arvokasta, eli klassista ja tietysti myös kansanlauluja.

Palatakseni vielä 50-luvulle laulun opiskelun ohella tärkeimpänä pitäisin runsasta esiintymistäni erilaisissa iltamissa ja pikkukiertueilla (pitempiin kiertueisiin en voinut osallistua vakinaisen työsuhteeni vuoksi).

Iltaisin, viikonloppuisin ja loma-aikoina ohjelmistoni oli tyypillistä kansantaiteilijan "rillumareita", ehkä osin kuitenkin laatutietoista - alatyylisiin en sortunut. Tilaisuuksista johtuen: kansanlauluja, laulelmia, iskelmiä, romansseja, kupletteja, kaskuja, huumoria ja pienessä määrin myös imitointia. Tämä iltamista.

Muissa juhlissa, kuten järjestöjen vuosijuhlissa yms. klassista ja kansanlauluja sekä myös laulelmia.

Henkisissä kilpailuissa klassista, kansanlauluja.

Sijoituksia: esim. SNE = nuorisojärj. edust. 1954 IV palkinto ja 1957 III palkinto.

Työväenlauluja lauloin harvemmin esim. työväenjärjestöjen vuosijuhlissa.

60-luvulla esiintymistilaisuudet tulivat suuremmiksi ja julkisemmiksi. Jo aiemmin mainitsemani Ammattiyhdistysopiston lisäksi ammattiliittojen retkeilypäiviä, vuosijuhlia, eri paikkakuntien kotiseutujuhlia, juhannusjuhlia jne. Lisääntävässä määrin myös yhteislaulutilaisuuksien vetämistä, iltanuotioita, vene-, ja linja-autoretkiä.

60-luvun puolivälistä kiinnostus työväenlauluihin ja työväen kulttuuriperinteeseen alkoi selvästi lisääntyä. Kun olin nuoresta pojasta kuullut ja muistiini taltioinut tätä perinnettä, oli jotenkin selvää, kun kiinnostus siihen yleisemmin heräsi, että olin mukana sen esiintuomisessa.

Aloitin verstasurani 12-vuotiaana kevättalvella (helmikuun lopussa) 1944. Kun sota sitten syksyllä 1944 päättyi, alkoi työmiesten suista kuulua siihen asti outoja lauluja, jotka oli pitänyt pitää monta vuotta visusti omana tietonaan. Tarttuivat muistiin. Kuuntelin ja kyselin. Näin taltioitui osa työväen kulttuuria.

Olin vuosien varrella retkilläni, tavatessani vanhempia ihmisiä, mielelläni jutustellut ja kuunnellut, kuinka ennen-melkein aina joukkoon tuli joku laulukin - ja varsinkin laulujen taustat, missä laulettiin, ketkä ja kuinka. Tätä osaa kokemastani pyrin välittämään myös muille.

Työväenlauluista alkoi myös levylaulajan osani. Syksyllä 1969 levytettiin TSL:N ja Skandia Musiikin toimesta "I Työväen lauluja" LP. Lauloin siihen viisi kappaletta ja olin studiolla mukana "tyylintuntijana". Sittemmin perinteen taltiointi jatkui "talonpoika-armeijan lauluilla". Niihin lauloin kolme kappaletta sekä "II Työväen lauluja" kolme kappaletta. Loverecords yhtiölle tein vuosina 1974 - 77 kolme omaa LP-levyä: "Toveruudelle", "Muistathan" ja "Monella menee hyvin".

Nämä mukaanlukien eri yhtiöille ja yhteisöille singlelevyihin, kokooma-LP:lle ja kasetteihin kaiken kaikkiaan 78 taltiointia.

Levytysten lisäksi vuodesta 1970 lähtien radiolle sekä kantanauhoja että useita ohjelmanuhoituksia mm. vapuksi 1971 työväenmusiikkia käsittelevä juonnettu lauluohjelma.

TV-esiintymiset alkoivat kevättalvella 1970 työväenlaulujen merkeissä. Sen jälkeen useita sketsejä, viihdeohjelmia (esim. 1971 Akanakanava) huipentuen talvella 1981 kahteen tv-taltiointiin "Huominen kasvaa tänään" n. 40 min. ja "Reijo Frank lauluilta" n. 30 min. Mainos-TV:lle useita "Toivotaan toivotaan" ohjelmia (esit. viimeksi syksyllä 1983).

Myös teatterityö on ollut ohessa: Talvella ja keväällä 1969 - 70 olin mukana roolissa Helsingin kaupunginteatterin väestösuojassa toimineessa Bunkkeri-teatterissa Schillerin "Rosvot". Mukana oli noin 100 helsinkiläistä näyttelijää ja taitelijaa. Vuonna 1973 Ryhmäteatterissa rooli näytelmässä "Hyvää jatkoa Neuvostomaa". Vuonna 1972 KOM-teatterin kanssa Paperiliiton liittokokousjuhla ja Enso-Gutzeitin 100-vuotisjuhla Pankakoskella "Laulu paperista". Lisäksi muutamia juhlaohjelmien kokoomisia ja ohjauksia. Yksi elokuvatyö "Laukaus tehtaalla" filmin agitaattori Hesasta. -Kaikissa rooleissa laulu mukana -.

Konsertit ja lauluillat: En ole koskaan ajatellut kirjoittaa muistelmia, siksi en ole pitänyt päiväkirjaa tekemisistäni. Näin ollen eivät kaikki tule tässäkään esiin. Erilaisia lauluiltoja, jossa olen ollut nokakkain yleisön kanssa vähintään tunnin joskus kaksikin, milloin säestäjän, useimmiten kitaran kanssa, erilaisissa saleissa, opistoissa, vanhainkodeissa, ulkonäyttämöillä on niin monta, että muisti hurauttaa. Monesta kymmenestä yksi muistuvimmista kiireisten kevättöiden aikaan vuonna 1978 Ilmajoen työväenyhdistyksen talolla noin 200 ihmistä salissa, hieman yli kaksi tuntia kitaran kanssa kahden, sen muistan, kukaan ei lähtenyt kesken.

Kaupungin orkestereiden solistina työväenlaulukonserteissa Oulussa, Tampereella, Jyväskylässä kaksi kertaa ja Kemissä (Oulussa keväällä 1975, Kemissä lokakuussa 1977 ja muut siinä välissä).

Kansan Sivistysrahaston 25. juhlavuoden kaksi konserttia lauloin 1980. Ensin lokakuun lopulla Kotkassa ja sitten marraskuun alussa Finlandia-talossa (loppuunmyyty).

Ulkomaisia esiintymisiä en pyynnöistä huolimatta tehnyt montakaan, kun tuntipalkkaiselle työntekijälle ei "virkavapaita" hevillä järjesty. Niinpä vain loma-aikojen puitteissa olen "vähän käväissyt".

1. Ruotsin LO:n Runö skola pohj.mais.kurssien yhteydessä esiint.kons.1963.
2. Ruotsi-Suomi TSL-ABF Risthiin-Rasthiin-riikinrajjaa Tornion jokilaakso, Karesuvando - Tornio. Kabaree-kiertue elokuussa 1971 n. 20 esitystä = tilaisuutta.
3. Viro-Tallinna tait.seura Kiilan matinea keväällä 1970.
4. Ruotsi - Författarcentrumin kirjailijakiertueen P. Saarkoski, L. Sinkkonen, J.Hilden, laulajana Reijo Frank helmikuussa 1972 mm. Tukholma, Köping, Borås, Södertälje jne.
5. Unkari - ystävyysviikkojen Székesfehervár ryhmän laulajana heinäkuussa 1973.
6. Ruotsi - Författarcentrumin ja kaupunginkirjasto, kirjailija Alpo Ruuth, laulaja Reijo Frank Trollhättan ja Borås loka-kuussa 1973.
7. Ruotsi - Författarcentrum ja kaupunginkirjaston Västerås, kirjailijat Eila Pennanen, Seppo Lappalainen, laulaja Reijo Frank marraskuussa 1974.

Olen vuosien varrella, varsinkin 70- ja 80-luvuilla, Voionmaa Opistolla ja ammattiyhdistysopistolla kertonut työväenlaulujen historiasta, sekä miten niiden kautta peilautuu myös kotimaamme ja maailman historia. Olen opettanut työväenlauluja ja kertonut niiden taustoista ja tekijöistä. Kesäkursseilla myös esiintymis- taidosta ja laulajan työstä, valmentautumisesta, ohjelmiston sisäistämisestä jne.

(Tuo mitä mainitsin työväenlaulujen taustoista, on sisältänyt myös aina mukaan silloin, kun olen niitä esittänyt tai laulattanut yhteislaulutilaisuuksissa - opetustoimintaa siis tavallaan).

Vielä joitakin muistumia, tapauksia aiemmin mainittujen lisäksi

- 1950 Olavinlinnassa Suuri työväenjuhla
- 1959 KTV:n retkeilypäivät - liittojuhla Rovaniemi
- 1966 Paperiliiton 60-vuotisjuhla, Helsinki
- 1969 TSL:n ja Kalevaseuran Työväen perinteen juhla (kevät, HTY, Helsinki)
- 1969 TSL 50 vuotta, Helsinki, 1. syyskuuta
- 1969 SAK - E-liike AE-kiertue alkuosa, Lappi, syyskuu.
- 1969 SAK - E-liike AE-kiertue pääjuhla, Jyväskylä.
- 1970 Jätkän kulttuuripäivät, Kajaani
- 1970 Työläisnaisliik. 80 ., Jyväskylä
- 1971 KTV:n liittokokous, Dipoli
- 1972 Konsertti Jyväskylän talvi Kristiina Halkolan kanssa
- 1972 Kymi Oy 100 v., Voikkaa
- 1972 Paperin liittokokous, Dipoli
- 1972 SDP:n puoluekokousjuhlat , Tampere
- 1973 Konsertti Jyväskylän talvi Rea Maurasen kanssa
- 1973 I Työväenlehtipäivän juhla (SAK), Helsinki
- 1973 Rafael Paasio 70 vuotta, Turku
- 1973 Forssan kokous 70 v., Forssa

Jne. ammaatiliittojen liittokokouksia, retkipäiviä, yhdistysten ja yksityisten merkkipäiviä jne.

- 1978 Punavanki - muistomerkki, Lahti (UKK + 30 000 henk.)
- 1980 Rafun lähtiäiset, Turun tuomiokirkko
- 1981 Martta Salmela-Järvinen 90 vuotta, kansalaisjuhla Helsinki
- 1981 Paperiliiton 75-vuotisjuhlat, Tampere
- 1988 Puuseppien 100-vuotisjuhla, Helsinki
- 1988 Punavankimuistomerkki, Tammisaari jne.

Listasta puuttuvat monet erilaiset tilaisuudet, messut, eri paikkakuntien kulttuuritapahtumat, monet solidaarisuus-konsertit - onpahan eletty.

Viisuista virsiin - kupleteista klassiseen - työväen-lauluja unohtamatta = Reijo